

Likumdošana

Publicēts: 16.03.2021.

Valsts prezidents Valdis Zatlers 2009. gadā kopumā ir izsludinājis 407 likumus.

[VIDEO](#)

Saņemtie un izskatītie otrreizējās caurlūkošanas lūgumi

2009.gadā Valsts prezidents kopumā ir saņēmis 18 likumu otrreizējās caurlūkošanas lūgumus. 10 lūgumus nodot likumus otrreizējai caurlūkošanai parlamentā Valdis Zatlers nevarēja izvērtēt pēc būtības, jo šo likumu izskatīšanu steidzamības kārtībā Saeimā atbalstīja vairāk kā divas trešdaļas Saeimas deputātu. Šādos gadījumos Satversmes 75.pants liedz Valsts prezidentam izmantot Satversmes 71.pantā noteiktās tiesības nodot Saeimai likumu otrreizējai caurlūkošanai.

Attiecībā uz pārējiem iesniegumiem Valsts prezidenta kanceleja (VPK) ir organizējusi sanāksmes ar ieinteresēto pušu un ekspertu piedalīšanos nolūkā izvērtēt likumu otrreizējās caurlūkošanas pamatotību un nepieciešamību, kā arī pieprasījusi rakstveida atzinumus no atbildīgajām institūcijām un lietpratējiem. Atsevišķos gadījumos Valsts prezidents pieņēma lēmumu izsludināt apstrīdētos likumus, risinot problēmjautājumus ar citu normatīvo aktu pilnveidošanas palīdzību.

Piemēram, 2009.gada 3.septembrī pie Valsts prezidenta ar lūgumiem neizsludināt un atgriezt otrreizējai caurlūkošanai 2009.gada 27.augustā pieņemto likumu „Grozījumi likumā „Par īpašuma atdošanu reliģiskajām organizācijām”” vērsās Pareizticīgās Baznīcas Metropolīts Aleksandrs, Latvijas Romas Katoļu baznīcas kardināls Jānis Pujats, Latvijas Evaņģēliski Luteriskās Baznīcas Arhibīskaps Jānis Vanags, Latvijas Vecticībnieku Pomoras Baznīcas Centrālās Padomes priekšsēdētājs Aleksejs Žilko un Rīgas ebreju kopienas vadītājs Dāvids Kagans. Izvērtējot jautājumu pēc būtības, VPK Valsts prezidenta uzdevumā nosūtīja Saeimas Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisijai lūgumu izvērtēt iespēju veikt grozījumus Reliģisko organizāciju likumā, paredzot Tieslietu ministrijas pienākumu savas kompetences ietvaros dot atzinumus tiesai lietās, kas skar reliģisko organizāciju darbību. Tāpat VPK rosināja Ministru kabinetu papildināt MK noteikumus Nr.544 („Noteikumi par valsts nodevu par informācijas sniegšanu no Uzņēmuma reģistra reģistriem”) ar pienākumu Uzņēmumu reģistram izsniegt reliģiskajām organizācijām izziņas par to darbības nepārtrauktību.

Tā rezultātā Saeima 2009.gada 29.oktobrī pieņēma likumu „Grozījumi Reliģisko organizāciju likumā”, kas paredz, ka Tieslietu ministrijas izveidotā struktūrvienība, kura kārtro reliģisko lietu jautājumus, pēc reliģisko organizāciju lūguma sniedz tām nepieciešamās konsultācijas un palīdzību, kā arī atzinumu tiesai lietās par nelikumīgi atsavināto īpašumu atgūšanu, ja īpašuma objektu ir pieprasījušas vairākas reliģiskās organizācijas. Savukārt 2009.gada 12.oktobrī Ministru prezidents V.Dombrovskis ir

informējis VPK par to, ka MK 2009.gada 6.oktobra sēdē ir pieņēmis MK 2009.gada 6.oktobra noteikumus Nr.1128 „Noteikumi par valsts nodevu par informācijas sniegšanu no Uzņēmumu reģistra reģistriem”, paredzot, ka Uzņēmumu reģistrs izsniedz izziņas par reliģiskās organizācijas darbības nepārtrauktību.

Izvērtējot iespēju prasīt likumu „Grozījumi „Par priekšvēlēšanu aģitāciju pirms pašvaldību vēlēšanām” un „Grozījumi likumā „Par priekšvēlēšanu aģitāciju pirms Saeimas vēlēšanām un Eiropas Parlamenta vēlēšanām”” otrreizējo caurlūkošanu, kā arī uzklauset KNAB viedokli par minēto likumu tālāko virzību, Valsts prezidents nolēma izsludināt minētos likumus, norādot, ka minētie likumi uzlabo un pilnveido priekšvēlēšanu aģitācijas procesa tiesisko regulējumu, kā arī tā uzraudzību un kontroli. Vienlaicīgi Valdis Zatlers, KNAB pārstāvis Alvis Vilks, kā arī eksperti norādīja uz nepieciešamību turpināt darbu pie likumu pilnveidošanas un uzlabošanas gan attiecībā uz tā saucamo trešo personu (ar politiskajām organizācijām, to apvienībām un vēlētāju apvienībām nesaistīto personu) definējumu, gan politisko reklāmu ierobežošanu kopumā. VPK 2009.gada 18.martā sarīkoja diskusiju par minētajiem jautājumiem (skat. sadaļu „Vēlēšanu sistēmas pilnveidošana”).

Otrreizējai caurlūkošanai nodotie likumi

2009.gada 26.jūnijā Valsts prezidents nosūtīja Saeimai otrreizējai caurlūkošanai 2009.gada 18.jūnijā Saeimā pieņemto likumu „Grozījumi Publisko iepirkumu likumā”. Viņš uzskatīja, ka likumā noteiktais pienākums par vērsanos ar sūdzību Iepirkumu uzraudzības birojā iemaksāt iesnieguma nodrošinājumu nepamatoti ierobežo personas tiesības. Kā savā vēstulē Saeimas priekšsēdētājam norādīja Valdis Zatlers, ja iesnieguma nodrošinājuma ieviešanas mērķis ir bijis novērst bezmērķīgu sūdzēšanos Iepirkumu uzraudzības birojam, tad izvēlētais līdzeklis nav samērīgs ar iespējamu pamattiesību aizskārumu – Latvijas Republikas Satversmes 92.pantā nostiprinātajām personas tiesībām aizstāvēt savas tiesības un likumiskās intereses. 2009.gada 16.jūlijā Saeima, atkārtoti caurlūkojot likumu „Grozījumi Publisko iepirkumu likumā”, pretēji atbildīgās Saeimas Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisijas lēmumam, neņēma vērā Valsts prezidenta iebildumus un likumu negrozīja. Ievērojot Satversmes 71.pantā noteikto, otrreiz Valsts prezidents ierunas celt nevar un likums tika izsludināts 2009.gada 30.jūlijā. Taču 2009.gada 3.augustā Valdis Zatlers izmantoja savas Satversmes tiesas likuma 17.panta pirmajā daļā nostiprinātās tiesības iesniegt pieteikumu Satversmes tiesā par lietas ierosināšanu par likumu atbilstību Satversmei, apstrīdot Saeimas 2009.gada 16.jūlijā pieņemtā likuma „Grozījumi Publisko iepirkumu likumā” regulējuma atbilstību Satversmei (skat. sadaļu „Pieteikums Satversmes tiesā”).

Likumdošanas iniciatīvas

Šogad Valdis Zatlers ir nācis klajā ar divām likumdošanas iniciatīvām:

Valsts prezidents 2009.gada 21.janvārī nosūtīja Saeimas priekšsēdētājam G.Daudzem likumdošanas iniciatīvas vēstuli un ierosināja pieņemt konkrētu Satversmes grozījumu redakciju (skat. sadaļu „Grozījumi Latvijas Republikas Satversmē”).

Valsts prezidents 2009.gada 8.jūlijā nosūtīja Saeimas priekšsēdētājam G.Daudzem likumdošanas iniciatīvas vēstuli, rosinot veikt grozījumus vairākos likumos, lai veicinātu ierēdņu politiskās neitralitātes principa nodrošināšanu civildienesta darbībā (skat. sadaļu „Ierēdņu depolitizācija”).

Grozījumi Latvijas Republikas Satversmē:

2008.gada 3.jūnijā Valdis Zatlers ierosināja papildināt Satversmes 3.nodaļu „Valsts prezidents”, paredzot Valsts prezidentam patstāvīgas tiesības atlaist Saeimu, nesaistot šīs tiesības ar tautas nobalsošanu un iespējamu amata zaudēšanu, un 6.augustā aicināja Saeimu izdarīt atbilstošus grozījumus Satversmē un paredzēt tiesības patstāvīgi lemt par Saeimas priekšlaicīgu atlaišanu diviem subjektiem: Valsts prezidentam un tautai pēc noteikta skaita vēlētāju ierosinājuma.

Rosinot abus Satversmes grozījumus 2008.gada 3.jūnijā un 6.augustā, Valsts prezidents nepiedāvāja konkrētu Satversmes grozījumu redakciju, jo vēlējās dot iespēju parlamentam izsvērtu diskusiju rezultātā nonākt pie risinājuma, kas apmierinātu lielāko daļu parlamenta locekļu. Šāda procesa mērķis būtu bijis nonākt pie tādas Satversmes grozījumu redakcijas, kas gūtu Satversmes 76.pantā norādīto Saeimas locekļu vairākuma atbalstu.

Diemžēl laika posmā no 2008.gada jūnija līdz 2009.gada janvārim Saeimas deputātiem nebija izdevies vienoties par konkrētu Satversmes grozījumu redakciju. Tāpēc Valsts prezidents, izmantojot savas Satversmes 47.pantā noteiktās tiesības, 2009.gada 21.janvārī ierosināja pieņemt konkrētu Latvijas Republikas Satversmes grozījumu redakciju, kas ne mazāk kā vienai desmitai daļai vēlētāju sniegtu tiesības rosināt tautas nobalsošanu par Saeimas atsaukšanu, kā arī paredz Valsts prezidenta tiesības parlamentāras krīzes situācijās atlaist Saeimu un izsludināt jaunas Saeimas vēlēšanas.

2009.gada 8.aprīlī Saeima pieņēma likumu „Grozījumi Latvijas Republikas Satversmē”, paredzot ne mazāk kā vienai desmitajai daļai vēlētāju tiesības ierosināt Saeimas atsaukšanu. Valsts prezidents minēto likumu ir izsludinājis 2009.gada 29.aprīlī un tas stāties spēkā līdz ar 10.Saeimas sanākšanu. Savukārt jautājumā par Valsts prezidenta tiesībām izsludināt ārkārtējas Saeimas vēlēšanas parlamentāras krīzes gadījumā Saeima nespēja vienoties un šajā daļā Valsts prezidenta Valda Zatlera iniciatīva nav īstenota. Šī jautājuma tālākā virzībā šobrīd ir Saeimas Juridiskās komisijas kompetencē.

Ierēdņu depolitizācija:

2009.gada 8.jūlijā Valsts prezidents ir nosūtījis Saeimai ierosinājumu veikt grozījumus vairākos likumos, lai veicinātu ierēdņu politiskās neitralitātes principa nodrošināšanu civildienesta darbībā. Šīs iniciatīvas mērķis ir nodrošināt labu pārvaldību, kas sevi ietver arī tādus ar valsts pārvaldes iekšējo organizāciju un darbību saistītus elementus kā profesionāls, godīgs, kompetents un politiski neitrāls civildienests. 2009.gada 15.septembrī Ministru kabinets Ministru kabineta sēdē atbalstīja Valsts prezidenta iniciatīvu veicināt ierēdņu politiskās neitralitātes principa nodrošināšanu civildienesta darbībā, izstrādājot un nosūtot Saeimai izskatīšanai divus Ministru kabineta likumprojektus - „Grozījumi Valsts civildienesta likumā” un „Grozījumi Valsts civildienesta ierēdņu disciplinārbildības likumā”. Savukārt 2009.gada 12.novembrī Saeima pieņēma likumu „Grozījumi likumā „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā””, kas papildus jau spēkā esošajiem ierobežojumiem liedz tiešos darba pienākumus ar amatu partijā savienot Valsts kancelejas direktoram, valsts sekretāriem un viņu vietniekiem, valsts kapitālsabiedrību valžu un padomju locekļiem. Likums „Grozījumi likumā „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” ir izsludināts 2009.gada 1.decembrī un stāties spēkā 2010.gada 1.janvārī.

Vēlēšanu sistēmas pilnveidošana

Grozījumi Saeimas vēlēšanu likumā (lokomotīves):

Valsts prezidents savā paziņojumā preses pārstāvjiem jau 2009.gada 14.janvārī norādīja, ka Saeimai jāveic grozījumi vēlēšanu likumos, kas nepieļautu tā dēvēto lokomotīvu principa izmantošanu partiju deputātu kandidātu sarakstos. 2009.gada 26.februārī Saeima pieņēma likumu „Grozījumi Saeimas vēlēšanu likumā”, nosakot, ka vienu un to pašu kandidātu var pieteikt tikai viena nosaukuma kandidātu sarakstā vienā vēlēšanu apgabalā. Saskaņā ar minētā likuma grozījumiem, ja kāds kandidāts pieteikts dažādu nosaukumu kandidātu sarakstos vai viena nosaukuma kandidātu sarakstā dažādos vēlēšanu apgabalos, viņa kandidatūra svītrojama visos kandidātu sarakstos. Minētais likums stājies spēkā 2009.gada 1.aprīlī.

Politisko partiju agitācijas kampaņu finansējums:

Izsludinot 2009.gada 15.janvārī Saeimā pieņemtos likumus „Grozījumi likumā „Par priekšvēlēšanu agitāciju pirms pašvaldību vēlēšanām”” un „Grozījumi likumā „Par priekšvēlēšanu agitāciju pirms Saeimas vēlēšanām un Eiropas Parlamenta vēlēšanām””, vienlaicīgi Valsts prezidents norādīja uz nepieciešamību turpināt likumu pilnveidošanu un uzlabošanu gan attiecībā uz tā saucamo trešo personu (ar politiskajām organizācijām, to apvienībām un vēlēšanu apvienībām nesaistīto personu) definējumu, gan politiskās reklāmas ierobežošanu kopumā. Atsaucoties uz žurnālista J.Dombura un vairāku politologu (Jānis Ikstens, Juris Rozenvalds, Ivars Ījabs, Valts Kalniņš un Iveta Kažoka) aicinājumu ierobežot politisko reklāmu un to finansētāju ietekmi uz vēlēšanu rezultātiem Latvijā, 2009.gada 18.martā Latvijas Valsts prezidenta kanceleja sarīkoja diskusiju „Politiskā reklāma un vēlēšanu sistēmas pilnveidošana”. Diskusijas centrālais jautājums - politiskās reklāmas ierobežojumu nepieciešamība vēlēšanu sistēmas pilnveidošanas kontekstā. Diskusiju atklāja Valsts prezidents Valdis Zatlers un tajā piedalījās apmēram 40 dažādu nozaru pārstāvji.

2009.gada 24.augustā KNAB priekšnieks N.Vilnītis nosūtīja Valsts prezidentam ierosinājumu līdz 2010.gada 2.oktobra Saeimas vēlēšanām pilnveidot normatīvo aktu regulējumu saistībā ar priekšvēlēšanu agitācijas veikšanu un politisko organizāciju (partiju) finansēšanas kārtību. Tā kā N.Vilniša ierosinājums bija adresēts arī Saeimas Nacionālās drošības komisijas un Saeimas Aizsardzības, iekšlietu un korupcijas novēršanas komisijas priekšsēdētājiem, VPK Valsts prezidenta uzdevumā lūdza Saeimas pārstāvjiem sniegt informāciju par šā ierosinājuma tālāko virzību Saeimā. 2009.gada 28.septembrī Saeimas Valsts pārvaldes un pašvaldības komisijas priekšsēdētājs informēja VPK, ka minēto vēstuli komisija ir nosūtījusi visām frakcijām viedokļa noskaidrošanai par KNAB

iesniegtajiem grozījumiem normatīvajos aktos.

Pieteikums Satversmes tiesā

2009.gada 3.augustā Valsts prezidents Valdis Zatlers ir izmantojis savas tiesības iesniegt pieteikumu Satversmes tiesā par lietas ierosināšanu par likumu atbilstību Satversmei, apstrīdot Saeimas 2009.gada 16.jūlijā pieņemtā likuma „Grozījumi Publisko iepirkumu likumā” regulējuma atbilstību Satversmei.

Valsts prezidents Valdis Zatlers lūdz Satversmes tiesu par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes 1.pantam un 92.pantam atzīt Saeimas 2009.gada 16.jūlijā pieņemtā likuma „Grozījumi Publisko iepirkumu likumā” 46.pantu daļā, ar kuru Publisko iepirkumu likums papildināts ar 83.²pantu, un 50.pantu daļā, ar kuru Publisko iepirkumu likuma pārejas noteikumi papildināti ar 12.punktu.

Valsts prezidents Valdis Zatlers uzskata, ka Saeimas pieņemtajā likumā noteiktais pienākums par vēršanos ar iesniegumu iepirkumu uzraudzības birojā iemaksāt iesnieguma nodrošinājumu nepamatoti ierobežo Satversmes 92.pantā nostiprinātās personas tiesības aizstāvēt savas tiesības un likumiskās intereses. Apstrīdētās normas ierobežo personas tiesības prasīt pārskatīt valsts un pašvaldību līdzekļu izmantošanas tiesiskumu, tādējādi netieši pieļaujot jaunu korupcijas risku nenovēršanu. Valsts prezidents uzsvēris, ka būtiski ir izvērtēt Publisko iepirkumu likumā ietvertā deleģējuma Ministru kabinetam atbilstību valsts varas dalīšanas principam. Jo konkrēts nodrošinājuma apmērs naudas izteiksmē Publisko iepirkumu likumā nav noteikts, tiesības noteikt iesnieguma nodrošinājuma apmēru, tā samaksas un atbrīvošanas no samaksas kārtību ar likumu deleģētas Ministru kabinetam. Valsts prezidents uzsver, ka deleģējums Ministru kabinetam noteikt gan iesnieguma nodrošinājuma apmēru, gan samaksas un atbrīvošanas no samaksas kārtību formulēts tik plaši, ka tas atstāj Ministru kabinetam neierobežotu rīcības brīvību lemt par personas pamattiesību ierobežojumu. Tomēr jebkuram būtiskam personas tiesību ierobežojumam ir nepieciešama Saeimas kā tautas ievēlēta likumdevēja izšķiršanās.

Dialoga veicināšana uzņēmējdarbības vides sakārtošanā

2009.gada sākumā Latvijas Valsts prezidenta kancelejā vērsās SIA „LIDO” prezidents G.Ķirsona kungs, informējot par problēmām, ar kurām viņš kā uzņēmējs saskāries, veicot saimniecisko darbību, dabas aizsargājamā teritorijā Vestienas pagastā. Uzklusot G.Ķirsona kunga argumentus, kā arī iepazīstoties ar dabas aizsardzības plānu izstrādes spēkā esošo tiesisko regulējumu, VPK uzskatīja par nepieciešamu pēc savas iniciatīvas sasaukt sanāksmi ar visu iesaistīto pušu, tai skaitā Vides ministrijas pārstāvju un ekonomikas ministra A.Kampara kunga, piedalīšanos. Saskaņā ar šajā sanāksmē panākto vienošanos, 2009.gada 12.augustā tika noorganizēta plaša starpinstiūciju konference, kurā tika skatīti gan dabas aizsardzības plānu izstrādes problēmas, kā arī uz valsts sekretāru sanāksmi 30.jūlijā virzītais MK noteikumu „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārīgie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” projekts. 2009.gada 13.novembrī G.Ķirsona kungs ir atkārtoti vērsies VPK, norādot uz vairāku 12.augusta starpministriju sanāksmē panākto apņemšanos neizpildi no iesaistīto ministriju puses. 2009.gada 20.novembrī VPK nosūtīja G.Ķirsona kunga sniegto informāciju Ministru prezidentam ar lūgumu izvērtēt nepieciešamību izveidot starpinstiūciju darba grupu ar noteiktu pilnvarojumu atrisināt problēmas, kas saistītas ar saimnieciskās darbības veikšanas tiesisko regulējumu dabas aizsargājamās teritorijās ar mērķi panākt līdzsvarotu risinājumu un iesaistīto ministriju sadarbību.

<https://www.president.lv/lv/likumdosana-1>